

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 35

Sreda, 29. aprila 1936

Leto XI

Prvi majnik v Nemčiji

Nič več praznik dela, pač pa praznik »veselja«.

Nemški fašistični režim je po prevzemu oblasti proglasil prvi majnik za »praznik narodnega dela«. Ta državni praznik se je proslavljal doslej na Tempelhoški livadi s paradami in veseljami. Proslava prvega majnika je bila namreč v Nemčiji tako udarna manifestacija za delavske socialne in politične pravice, da je bil režim prisiljen, jo nadomestiti s propagandnimi prireditvami za svoj režim, ki pa nikdar ne morejo nadomestiti onega, kar delavski razred potrebuje in zahteva.

Letošnji prvi majnik bo v Nemčiji popolnoma nepolitičen. Še lani je voditelj »delovne fronte« Ley v majniškem oklicu mnogo govoril o socialnih zahtevah ter zlasti izčrpno obravnaval mezno vprašanje. Letos pa njegov oklic socialnih zahtev ne navaja, je izredno kratek ter navaja samo nekatere nebitne ugotovitve.

Tempelhoške velike parade ne bo, marveč le manjše prireditve z geslom »veselite se življenja«.

Vodilni fašistični krogi opažajo med delavstvom utrujenost, kakor pravijo. Delavstvo in javnost je že sodelovalo pri manifestaciji za junaštvo in ob Hitlerjevem rojstnem dnevu. Isti krogi pa tudi priznavajo, da so del delavstva komaj pripravili do tega, da se je manifestaciji udeležilo. Z drugimi besedami, režim je delavstvo moral prisiliti, da se je manifestaciji udeleževalo.

Kakšno zaupanje ima delavstvo v režim, dokazuje tudi volitve delavskih obratnih zapnikov. Lani je bilo izvoljenih nad trideset odstotkov zapnikov, ki niso bili na režimski listi. Letos je pa režim volitve obratnih zapnikov preklical in odgodil za eno leto.

Režim se je torej bal, da bi se parada prvega majnika ne obnesla ter jo je rajši odpovedal.

Jako važen razlog za odpoved parade prvega majnika moramo pa še iskati drugje. Morda je ta razlog najbolj merodajen za »politiko« režima glede proslave prvega majnika. V Nemčiji se je namreč socialni položaj delavstva jako poslabšal. Prav te dni je bilo izvedeno v kovinski industriji iznova znižanje mezd. Mnoge velike tovarne so zaradi pomanjkanja dela uvedle štiri- ali šesturno delo na dan, seveda ob manjši plači in nameščanju novih delavcev na pritisk režima, ker nezaposlenost obnem narašča. Vrhutega pa novo nameščeni delavci ne prejema tarifne mezd, marveč najmanj deset odstotkov nižjo, kakor njih tovariši, ki so bili že prej v službi.

Režim računa s tem, da mora sanirati državno gospodarstvo z odpisom imetja. Zato daje koncesije industriji ter dopušča, da se prištednja prihrani pri delavskih in nameščenjskih plačah. Sanacija namerava režim izvesti na račun delovnih slojev.

Razumljivo je, da režim ob taki politiki ne more računati s sodelovanjem delavstva niti po diktatu, ker bi se utegnili pripetiti, da bi se proslava prvega majnika spontano prelevila v manifestacijo delavstva za socialne zahteve in politično svobodo. S tega stališča se bodo prvega majnika vršile v Nemčiji le veselice in zabave z geslom »veselite se življenja« kakor v posmeh naraščajoči bedi.

Delavcem, socialistom vseh dežel!

Iz manifesta socialistične delavske internacionale

V času ko bombe s strupenimi plini v Afriki uničujejo ljudi, japonski imperializem dviga glavo in postaja vojna nevarnost v Evropi večja, se delavstvo pripravljaja za praznik dela, svobode in miru.

Fašizem je vojna. V Italiji je spravil deželo na rob propada ter se skuša rešiti z morilsko osvojevalno vojno. Nemški fašizem že pripravlja osvojevalne načrte. Kršitev pogodbe za kršitvijo. Nevarnot vojne proti Franciji bi utegnila zajeti vso Evropo. Celo slabotni fašizem v Avstriji krši pogodbe pod zaščito italijanskega jerobstva ter s tem izziva vso Evropo.

Silni napor delavskih sil svetovnega proletariata, vseh onih, ki žele in hočejo mir, utegnejo še rešiti mir. Le uresničenje kolektivne varnosti, ki bi z močno koalicijo preprečila kršitev miru, je v stanu zavrniti napade. Socialisti, pravi prijatelji miru vseh dežel pa vidijo, da imperialistični in kapitalistični interesi meščanskih vlad vedno in vedno ovirajo uresničenje kolektivne varnosti. Le z ne-

obzirnim bojem proti fašizmu je mogoče odvrniti vojno nevarnost, le s padcem fašizma more biti zagotovljen trajen mir. Boj za mir in svobodo je eden in isti.

Prvi pozdrav velja torej vsem borilcem proti vojni, za svobodo in socializem po vseh deželah fašističnih diktatur!

Pozdravljamo delavstvo Španije, ki je deželo osvobodilo fašizma in izvojevalo svobodo.

Boj proti fašizmu po vseh demokratičnih deželah je najboljša pomoč preganjanim sodrugom v fašističnih deželah. Vsak poraz fašizma v kaki deželi, je poraz svetovnega fašizma.

Demokracija more biti kos fašizmu le, če je močna in odločna ter ima namen delovne množice iztrgati iz bede in krize. Boj proti kapitalistični krizi je obenem boj proti fašistični nevarnosti. Socialisti poznajo pota iz krize in vedo, da je ta le ustvaritev mednarodnega socialističnega gospodarstva. Buržuazija se boji odločnih ukrepov proti krizi, ker ima svoj raz-

redni interes. Boj proti krizi je obenem boj za socializem.

Skandinavski socialisti so pokazali, kako socialisti ob politični moči potom demokracije uspešno vodijo boj proti krizi. Zgled je vzpodbujevalen za delavstvo vseh dežel.

Delavska stranka Velike Britanije je pokazala svoj vpliv v november-skih volitvah 1935 ter se energično bori za oblast.

Francoski delavci so završili volilni boj, belgijski nadaljujejo svojo politiko proti krizi ter se tudi nahajajo pred volitvami, ki bodo jako odločevalne v usodi Evrope.

Zato pozdrav francoskim in belgijskim socialistom in naše iskrene simpatije v boju!

Delavci in socialisti, zberite se pod zastavami naših namenov!

Naš apel velja tudi delavski mladini, ki naj stopa v prve vrste borcev za osvoboditev človeštva, kakor je v prvih vrstah žrtev krize.

Živi naj svoboda in mir!

Živi naj mednarodni socializem!

Francoske parlamentarne volitve na levo

Dañes, ko to pišemo, še niso znani rezultati francoskih parlamentarnih volitev, ki so se vršile v nedeljo v Franciji. Potrebne so pa ožje volitve v 67 volilnih okrajih, ki bodo dne 3. maja.

Volilni borba se je vršila v znaku domačih državno-političnih interesov in v znaku šovinistične propagande proti nemški nevarnosti. In kljub vsemu temu so levičarji ožigostali s svojim glasovanjem politiko dvesto bogatih Francozov. Levica je zlasti tudi nastopila proti izigravanju Društva narodov ob zadnjih mednarodnih političnih dogodkih.

Prejšnja razpuščena zbornica (izvoljena 1932) je imela januarja 1936

602 poslancev. Desničarji so imeli 71 mandatov, skupine središča 151; levičarji so pa imeli 333 poslancev. Od levičarjev so bili najmočnejši radikalni socialisti, ki so imeli 152 poslancev; socialisti so imeli 95, komunisti 10 poslancev. Bilo je še več manjših strank zastopanih v zbornici.

Iz rezultata prvih volitev se že vidi, da so se glasovi socialistov in komunistov pomnožili. Odločilne pa bodo vsekakor ožje volitve, ko bo narasla volilna napetost in se bo uveljavil dogovor, ki nalaga levičarskim strankam, da se pri ožjih volitvah medseboj podpirajo.

Natančno poročilo o izidu volitev bomo objavili prihodnjč.

Povratak k demokraciji v Bolgariji?

Bolgarija je že več let torišče notranjih bojev. Upori, revolucije, nezadovoljnost je ostala tudi pod diktaturo. Razmere so se še postrile. Te dni se je vršil kronski svet in politiki pričakujejo, da se Bolgarija vrča v ustavno življenje v smislu ukinjene ustave. Volitve bi pokazale, koliko so se razmere v dobi diktature izboljšale ali poslabšale. Bolgarija mora predvsem izločiti politiko vojaštva, kar je sedanji režim že o nastopu poudarjal.

Hude obsodbe v magdeburškem procesu

V procesu, v katerem je bilo obtoženih 140 socialistov iz mesta Zeitz, je sodišče »zločinca« obsojilo na hude kazni. Deset obtoženecv je bilo obsojenih po 3 do 10 let ječe, dva po eno leto in eno leto dva meseca, en obtoženec je bil oproščen. Vsi obtoženci so izgubili državljanske pravice. Natančnih poročil o procesu listi niso objavili. Preiskovalni zapor je trajal okoli leto dni in deloma nekaj več.

Tri milijone Amerikancev protestira

Predsednik ameriške lige proti vojni in fašizmu, ki šteje 3.200.000 članov, je vložil pri nemškem poslanku Luthru protest proti škandaloznim številnim procesom proti socialistom in katolikom v Nemčiji. Zlasti protestira liga proti smrtnim obsodbam za nazaj, ki jih naziva barbarske.

Neprijetno padanje trgovskega prometa med Jugoslavijo in Italijo. Lani v oktobru mesecu je znašal uvoz iz Italije v Jugoslavijo 32.7 milijonov dinarjev, izvoz Jugoslavije v Italijo 63.7 milijonov dinarjev. V januarju letos pa je znašal uvoz iz Italije 110.000 dinarjev, izvoz iz Jugoslavije v Italijo pa 4.1 milijone dinarjev.

Obup in beda kočevskih rudarjev

Poleg redukcij, ki se obetajo rudarjem v Zagorju, nameravajo baje sedaj popolnoma ustaviti delo tudi v kočevskem rudniku. Očividno še ni dovolj, da ti rudarji, ki so prejimali najnižje mezde, delali najmanj šihov, opravljali pa najnapornejša dela že takorekoč leta in leta stradajo. Sedaj se jim namerava odvzeti še poslednji grižljaj. Kam naj se podajo ti ljudje, s čim naj se preživljajo?

To gorje se mora preprečiti! Saj so ti rudarji s svojimi družinami vendar tudi naši državljani, zato je dolžnost

vladnih krogov, da ustavitev obrata v kočevskem rudniku na vsak način preprečijo.

Trboveljska družba pa se naj zaveda, da bo tudi sama oškodovana, ako bo radi vsake malenkosti reducirala rudarje.

1. Maj v Turčiji letos prvič praznujejo kot državni praznik.

Proslava 1. maja na Poljskem. Poljska vlada, čeprav je diktatorska, je dovolila letos po vsej državi socialistične prvomajske proslave.

Zmaga levičarjev v Budimpešti

V nedeljo, dne 26. aprila so se vršile v budimpeštanskem predmestju (v Novi Pešti) občinske volitve, pri katerih so kljub terorju zmagali levičarji nad desničarji. Levičarska skupina, ki jo tvorijo socialisti, demokrati in radikali, je pridobila 15 mandatov, desničarski blok, sestojč iz krščanskih nacionalcev in križarjev pa je padel od 24 na 9 mandatov. — Levičarji imajo skupno 51 mandatov.

Črni madžarski reakciji je bil pri teh volitvah zadan hud udarec.

Položaj na Ogrskem jako ugoden

kakor že dolgo ne, je odgovoril predsednik vlade Gömbös na kritiko socialnih demokratov. Gömbös že ve, ker o poslabšanju ni govoril. Na Ogrskem ne vedo, da tam berači nad 20.000 kmetov. Morda se pa to število siromakov le ni dvignilo?

Resolucije četrte pokrajinske konference svobodnih strokovnih organizacij v Ljubljani

Resolucija o položaju delavstva in gospodarski politiki

(po poročilu s. F. Uratnika) ugotavlja in zahteva:

1. Da je padel na teritoriju Slovenije tekom zadnjih pet let iznos zavarovane mezde pri zavarovanju SUZORA za 232 milijonov Din ali za 33 odst. prvotne svote, pri zavarovanju Glavne bratovske skladišnice pa za nad 100 milijonov dinarjev ali za 60 odst. prvotne svote. Ker so padle v istem razdobju mezde povprečno le za 18 odst., je izgubilo delavstvo večje iznose ali letno okrog 180 milijonov dinarjev vsled manjše zaposlitve. Pri tem so bile najkatastrofalnejše prizadete rudarska, gradbena ter šumsko-žagarska stroka, pri katerih se je zmanjšal stalež delavstva za okrog 25.000.

2. Da je ostalo kljub malemu povečanju skupnega števila zaposlenih, ki ga zaznamujemo v zadnjem letu, stanje na delovnem trgu Slovenije v glavnem nespremenjeno. Nov prirastek delavstva je zaposlil komaj prirastek prebivalstva v zadnjem letu.

Da je ostalo stanje najhujše prizadetih strok, rudarske, gradbene in šumsko-žagarske, dalje na prejšnji nizki stopnji in da se zadnja leta celo še občutno poslabšuje.

3. Da delavstvo v nekaterih delavskih centrih Slovenije, predvsem v rudnikih gladuje.

4. Da popore, ki so namenjene za brezposelne niso v nikakem sorazmerju z izgubo na zaslužku.

Na opisano težko stanje zahteva kongres Strojarske komisije:

Da se odstranijo v prvi vrsti razlogi za to težko stanje.

V prvo vrsto spada sem reorganizacija našega denarništvaja, brez katere si ni mogoče misliti resničnega ozdravljenja gospodarstva. V zvezi s tem se morajo odpreti možnosti novega kreditiranja in zavreči stalno naraščanje denarne vrednosti, kar vse daje imetnikom denarnih vrednot v dobi, ko se znižujejo mezde in plače, ogromne nezasluzene dobičke. V ozki zvezi s tem je delovna ureditev vprašanja kmečkih dolgov in drugih prezadolžitvev.

Da se priskoči v učinkoviti meri iz javnih sredstev na pomoč žrtvam nezaposelnosti.

Resolucija o razširitvi Pokojninskega zavarovanja za nameščence na vso državo

(po poročilu s. J. Petejana) ugotavlja in zahteva:

Oblastna konferenca URSSJa ugotavlja, da je razširitev pokojninskega zavarovanja na vse privatne nameščence nujno potrebno iz socialnih in gospodarskih ozirov. Vsled tega se oblastna konferenca strinja s sklepom Oblastne konference ZPNJ za Dravsko banovino, ki glasi:

Oblastna konferenca izjavlja, da bo te zahteve privatnih nameščencev podpirala v prepričanju, da bodo privatni nameščenci podpirali zahtevo, da se tudi za delavstvo čimprej uvede splošno starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost, ki bo odgovarjalo potrebam delavskega razreda ter zahteva:

1. Da se razširi dolžnost zavarovanja na vso državo za vse nameščence, kakor tudi na osebe, zaposlene v trgovskih in drugih obratih, ki spadajo pod obrtni zakon (trgov-

V proračune naših občin, banovin in države morajo priti krediti za denarno podpiranje nezaposlenih, ki se ga le z javnimi deli ne more nadomestiti.

Razpisati se morajo notranja posojila za izvajanje večjih javnih del. Pri teh javnih delih se mora gledati na to, da so porazdeljena na poedine pokrajine v razmerju s številom nezaposlenih.

Delavci, zaposleni pri javnih delih, ne smejo ogroziti mezd ostalega delavstva in morajo biti zavarovani za primer bolezni in nezgode.

Da se priskoči s podporami na pomoč predvsem našim rudarjem, pri čemur naj se upošteva, da stoji v naših revirjih vse gospodarsko in socialno življenje pred katastrofo, ki bi jih lahko uničila.

Da se olajša težko stanje delavstvu šumsko-žagarske industrije, ki je trpelo hudo že vsled krize in ki je sedaj po sankcijah ponovno prizadeto.

Da se prepreči brezpogojno in z vsemi sredstvi nadurno delo, ki se baš v dobi krize stalno širi.

Da se zaustavi z zakonito določitvijo minimalnih mezd, padanje mezd pod nižino, ki ne zadostuje več niti za vzdrževanje delavca. Predno pa se izdajo te navedbe, naj se zasliši mnenje delavskih organizacij.

Da se podvzamejo koraki, ki bodo pobožali življenjske in socialne razmere poljedelskega delavstva, ki bodo skrajšali delovni čas na podeželju ter na ta način tudi omejili dotok z dežele v mesta.

Da se začne s sistematično pripravo za načrtno gospodarstvo, ki edino more odpraviti krizo, kakršna je sedanja in z njo združeno gorje, ki ga preživljajo danes široke množice delavcev in nameščencev. V to svrhu mora dobiti država pregled o raznih panogah gospodarstva o produkciji in potrošnji, proučiti mora možnost njih uravnovešenja, dobiti mora pregled o razdelitvi narodnega dohodka, tvorbi in potrošnji prihrankov.

ske sotrudnike), na zobne tehnike in na strojnike s strojniškim izpitom.

2. Da v to svrhu ustanovi v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu samostojne Pokojninske zavode, odnosnočasne uprave s pravicami in dolžnostmi zbora in upravnega odbora, izvirajočimi iz zakona z dne 22. decembra 1933, ter jim odredi področja.

3. Da ustanovi v svrhu enotnega izvrševanja predpisov zakona in naredb o pokojninskem zavarovanju nameščencev ter varovanja skupnih koristi skupni samoupravni organ vseh pokojninskih zavodov, ki tudi uredi odnose do ostalih socialnih ustanov, in določi s posebno naredbo njegovo kompetenco, pri čemur naj bo varovan princip pozavarovanja.

4. Da izda potrebne enotne izvršilne predpise.

Knjige Cankarjeve družbe

Letos bo izdala Cankarjeva družba:

1. Koledar, ki bo bolj poljudno urejen kakor do zdaj;

2. Seliškarjev roman o brezposelnih »Roké Andreja Podlipnika«.

3. Winderjev roman: »Služkinja številka ali družina Suša preмага krizo«.

4. Zadnji del **Beerove zgodovine socializma in socialnih bojev.**

Letošnje knjige Cankarjeve družbe bodo prekosile vse dosedanje.

Ko so hoteli naložiti davek na pse, je neki Francoz vzkliknil: Ubogi psi! Zdaj hočejo še z vaši ravnati kakor z ljudmi.
K. Marx.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaljska Tistva 74

»Nu, lepa reč,« sem rekel, »da ti kdo takole ukrade denar iz žepa za vožnjo po železnici, ko človek že itak nič nima. Povedal vam bom nekaj, mr. Mason: tu ni nekaj v redu in težko se da dognati, kdo je prekleti lopov, ki krade ljudem čas in denar.«

»Če želite, pa trgajte,« me je skušal mr. Mason pomiriti, »toda zaslužili si tu ne boste mnogo. Najete imam same domačine in ti so poceni. Tudi stanovanja ne boste tu našli.«

»Ze razumem tudi brez slušala,« sem rekel. »Ali ste že opravljali kedaj tesarska dela?« me je vprašal mr. Mason.

»Da, sem izučeni tesar.«

Če ne maraš tu od lakote poginiti, moraš znati vse, čeprav še nikoli nisi imel sekire ali strgulje v rokah. Meni se vsaj o tesarstvu niti sanjalo ni. Toda mislil sem, da bo že kako šlo, če bom začel delati in bom imel sekiro v rokah. Lahko si se učil v Angliji ali Franciji ali Nemčiji štiri ali pet let vezati knjige ali vlivati med ali kaj podobnega in lahko si v teh strokah pravi mojster. Vse to pa ni v Mehiki prav nič vredno, ker nihče ne povprašuje po knjigovozjih ali vlivatih medih. Kdor hoče ostati pri svojem rokodelstvu kakor čevljar pri kopitih, ne dobi niti ples-

nivega kruha v želodec. Danes moraš popraviti avto, jutri moraš biti zidar, pojutrišnjem čevljar, naslednji teden moraš zorati polje za fižol, potem moraš konservirati tomate v pločevinaste skatle in jih zvariti, nato moraš kovati orodje, popravljati vrtnalne stroje na petrolejskih poljih, nato moraš voditi kanu, ki je tako poln, da ti žuga vsak hip prevrniti se, po hitricah med čredami krokodilov in skozi neprethodno bodeče grmovje in sicer dneve daleč-po reki. Če vsega tega ne znaš, potem vse tvoje rokodelstvo, ki si se ga z muko naučil, ali pa ves tvoj študij tehnike ali medicine ni niti toliko vreden, da si zaslužiš petdeset centavov za kosilo v kitajski restavraciji.

»Če ste tesar, potem vam lahko priskrbim delo,« je pojasnil mr. Mason. »Neki farmar si zida namreč novo hišo, pa ne pride z delom nikamor naprej, ker se na tesarstvo prav nič ne razume. Dal vam bom listek, da ga boste vzeli s seboj. Oddaljen pa je ta farmar samo uro hoda od železniške postaje.«

Star sem dovolj in tudi plenice sem že davno zapustil, da sem si bil v svesti, da nihče ne potrebuje tesarja, nego da skuša mr. Mason najti samo priložnost, kako bi se me čim prej iznebil, sicer bi — kakor si je mislil — zahteval od njega še potnino. Kajti nedvomno je bilo, da je naročil mr. Woodu, naj nabira trgače. Medtem pa si je najel indijanskih trgačev, ki so cenejši, ker žive od frijolov in tortill. To je stara zvijača, ki jo upo-

Socialna demokrata Jüllich in Reiter ubita

Poročali smo na drugem mestu o hamburškem procesu, v katerem sodi nemško sodišče 140 soc. demokratov zaradi »veleizdaje«. »Neuer Vorwärts« poroča zopet o dveh pretresljivih dogodkih iz jetništva navedenih obtožencev.

Bivši tajnik nemške kovinarske zveze Martina Jülicha (iz Kölna), star 45 l., je bil aretiran pred 14. tedni. V policijskem zaporu so ga tako strahno zmrčvarili, da je tam umrl. Nekaj ur pred njegovo smrtjo so povabili

k njemu ženo, ki je tudi v zaporu. Njegova žena je pričela gladovalno stavko ter se je živčno popolnoma zrušila.

»Pariser Tageblatt« pa poroča, da je ista usoda zadela Jurija Reiterja, ki je bil več let tajnik živilske organizacije v Kölnu.

Oba sta bila tudi pomembna funkcionarja v socialnodemokratski stranki.

Odpor Abesincev in dež v Afriki

Italijanka poročila niso več gostobesedna. Nastopila je deževna doba in Abesinci so se utrdili na obeh bojiščih, od koder zadržujejo prodiranje italijanskih čet, ter so imeli zopet večje uspehe na obeh bojiščih. Za italijansko vojsko je silno neprijetno, da domačini v zasedanem ozemlju, ki so jih Italijani sami oborožili, napadajo sedaj italijanske oddelke, zlasti aprovizacijske kolone.

Italijani so zasedli južno stran Tanskega jezera. To je Angležem jako neprijetno ter že resno mislijo na

obrambo egipčanskih interesov v Abesiniji.

Bolj in bolj se pojavlja zopet zahteva po zapori Sueškega prekopa, do česar pa najbrže ne pride. Deževna doba je velik križ za Mussolinija. Trpeli bodo ljudje, aprovizacija bo pomanjkljiva, lahko pa dožive tudi presenečenja od strani Abesinije.

Vsekakor je pa verjetno, da pride za časa deževne dobe do miru, ki ga bodo razmere, deloma Anglija, izsilile. Koncesij ima Anglija vedno dovolj v zalogi, le da obvaruje svoj imperij pred pretresljaji.

Izvirno poročanje „Jutra“

O francoskih volitvah

Ponedeljska poročila slovenskih časopisov o francoskih volitvah iz minule nedelje so kaj značilna za mišljenje naših glavnih časopisov. »Jutra« n. pr. prinaša ta poročila na naslovni strani kot popolnoma izvirna, datirana direktno iz Pariza. Čisto enaka poročila pa ima tovariš »Slovenec«, ki je v toliko bolj pošten, da priznava kovačnico teh vesti iz Beograda. Kdor pa je poslušal dunajski radio, je lahko ista poročila dobesedno slišal torej že dan poprej iz Dunaja. Niti v Beogradu, niti v Parizu torej ni zrastle izvirna modrost »Jutra« in »Slovenca«, ampak na ljubem

prijatelju — avstrijskem Dunaju. — Drugače ti nacionalni časopisi ravno zadnji čas toliko bruhajo proti avstrijskanstvu, Habsburžanom in germanizmu, kljub temu pa pitajo svoje največje čitatelje izključno z duševno hrano iz virov — Dunaja in Berlina. Temu primerno so vsled tega prikrojena ta poročila o izidu francoskih volitev, kakor si pač to želijo na Dunaju in Berlinu. Enako izgledajo tudi druge vesti v teh časopisih. Prepričani smo, da so naši delavci dovolj zreli in da znajo pravilno presojeti take prikrojene laži nemškega fašizma.

Kaj išče sir Austen Chamberlein v srednji Evropi?

Sir Austen Chamberlein je obiskal Prago, Dunaj, Budimpešto.

Če bi bil Chamberlein napravil zlet v te dežele, bi bil šel v Karlove vare, išel Obiskal pa je glavna mesta teh dežel. Zato je mogoče le dvoje: ali je študiral politični položaj ali pa raziskoval, če so dani pogoji, da Anglija dovoli posojila. K večjemu sta v zvezi obe stvari.

Obče je znano, da Avstrija in Ogrska iščeta večje posojilo. Seveda angleškimi kapitalistom ne more biti vseeno, ali nudijo te dežele jamstvo, da ne pride do presenečenj v Podu-

navju. Nemška nevarnost in italijanska je za Angleže tu. Le tedaj, če se v Podunavju stvori sodelovanje, bi bila Anglija interesirana na tem, da podpre politično in denarno te dežele. Pregled razmer v Podunavju bo služil Angliji tudi pri reševanju francoskih predlogov glede kolektivne varnosti v Evropi in postopku proti Nemčiji.

Tak pomen ima najbrže obisk sir Austena Chamberleina v glavnih mestih srednjeevropskih dežel, kolikor moremo soditi, ker o pravem namenu njegovega potovanja niso bila izdana poročila.

rabljajo pri brezposelnih. Delavce povsod najemajo, ker ne vedo, kdo pride in kdo ne pride. Vsem znancem pišejo pisma, da potrebujejo trgačev, in povsod se najdejo lahkoverni in izstradančci, ki tvegajo poslednjo pezo za voznilno po železnici. Farmar si lahko izbere potem najcenejšo, obenem pa zniža mezdo, ker se ubogi vrag ne more vrniti; zato mora sprejeti delo, pa četudi zasluži pri kili natrganega bombaža samo tri centave. Bil je brez pomena, da bi se z mr. Masonom prepiral. Edino pravilno bi bilo, da bi ga sunil v gobec. Toda v zadnjem hlačnem žepu je imel revolver in pest ne opravi proti revolverskim kroglam nič in zato se ni izplačalo, da bi začel z golo pestjo neenak boj proti ponikljanim svinčenkam.

Na postajo sem itak moral. Tedaj sem se medpotoma lahko oglasil še pri onem farmarju. Nu, bilo je tako, kakor sem razumel. Farmar ni potreboval nikakega tesarja, razumel se je sam toliko na tesarstvo, da si je s pomočjo treh peonov postavil prav lepo hišo. Vkljub temu pa: ko sem ga povprašal za delo, me je pogostil z dobrim kosilom. In farmar mi je tudi potrdil, da je mr. Mason prav podel lopov, ki uporablja vsako leto zvijačo z najemanjem trgačev, samo da potem lahko še bolj pritiska na mezde Indijancev. Kajti ko ti bedni vragovi, ki vse leto ničesar ne zaslužijo, vidijo, da prihajajo celo belci prosjačič za delo, postanejo docela krotki in sprejmejo vsako mezdo.

Sargov Kalodont zoper zobni kamen bo pomagal — da zob prehitro Vam ne bo omagal!

SARGOV
KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

22.000 monopolskih delavcev brani svoje pravice

Zveza monopolskih delavcev Jugoslavije vodi že dalje časa energičen boj za zboljšanje položaja monopolskih delavcev Jugoslavije. Rezultat tega boja je bil ta, da je uprava državnega monopola pred par meseci izdala dva pravilnika: z enim se urejuje delovne razmere v podjetjih, drugi pa urejuje pokojninsko zavarovanje, tretji (kateri pa je še samo načrt pravilnika) se nanaša na ureditev plač.

Ker izdani pravilniki ne odgovarjajo potrebam monopolskih delavcev v duhu časa, je Centralni sekretariat Delavskih zbornic na predlog Zveze monopolskih delavcev sklical anketo, katera se je vršila v dneh 18. in 19. aprila t. l. v Beogradu in na kateri je bilo zastopano delavstvo iz 30 krajev. O dnevnem redu so poročali ss. Petrovič Velimir, Belič Milorad in dr. Živko Topalović, kateri so v daljših referatih razpravljali vprašanje pokojninskega zavarovanja, ureditvi delovnih razmer in ureditev plač. Po iznešenih referatih se je vršila dolga debata, v kateri so delegati iz posameznih krajev pojasnjevali razmere v svojih krajih ter iznašali želje monopolskih delavcev. Iz debate je bilo

razvidno, da od 4 milijard dohodkov od monopola, dobi delavstvo vsega skupaj le 40 milijonov dinarjev, kar je najboljši dokaz, da razmere monopolskih delavcev niso zaviranja vredne in da je boj za zboljšanje tega položaja opravičen in nujno potreben.

Po končani razpravi so bile predložene resolucije soglasno sprejete. V resolucijah se povdarjajo pomanjkljivosti pravilnika, s katerim se ureja pokojninsko zavarovanje ter se zahteva popravilo istega.

Nadaljna resolucija se peča z delovnimi razmerami ter zahteva za vse delavce pravico do odpravnine, letnega dopusta in končno avtomatično priznanje stalnosti za vse delavce, katerim se odteguje po 10 odst. od zasluzka na podlagi zakona za znižanje plač državnim uslužbencem.

Končno je anketa izvolila deputacijo sestojčo iz 15 članov, katera je takoj predložila generalnemu ravnatelju drž. monopolov sprejete resolucije. Namestnik direktorja je predložene resolucije sprejel in obljubil, da jih bo uprava proučila in takoj nato pozvala predstavnike delavstva, da se bodo ta vprašanja končno rešila.

Doma in po svetu

Odobrena društva »Vzajemnost«. Do zdaj je oblast odobrila društva »Vzajemnost« v Ptujju, Litiji, Celju, Trbovljah, Ljubljani in še v nekaterih krajih. Ustanovni občni zbori teh društev bodo maja meseca.

Seja ministrskega sveta. Notranji minister je na seji poročal o dogodkih v Krestincu, zaradi katerih so zaprli 53 oseb. V kraju je sedaj mir. Drugi rok državnih bonov za 100 milijonov dinarjev bo izdanih za financiranje javnih del na račun milijardnega kredita.

Najbolj zanesljivi postajajo nezanesljivi. Gorenjska, na čelu ji kamniški okraj, je bila vedno najbolj trdna za SLS. Iz raznih razumljivih vzrokov ti pristaši niso več tako navdušeni za JRZ. Zato so sklicali v nedeljo dva shoda, na katerih so govorili Krek, Smole, dr. Zvokelj, niso pa nastopili nekateri znani domači agitatorji bivše SLS. Ljudje so pač naveličani obljub od lanske kresne noči.

Še »Sloveniji« je preveč tega malikovanja. Zadnja »Slovenija« piše: »Hrvatje so enotni in složni. To in tako je prav in v tem pogledu vsaj bi bili lahko nam za zgled. Toda slova in enotnost nastopa še ne zahteva in ne predpostavlja, da mora utihniti sleherni kritika, umolkiniti vsaka odkrita beseda, vsak preudaren nasvet. Tisto malikovanje pred voditelji, ki ga s takim bizantinizmom goji fašistični nacionalizem, naj bi ostalo tuje svobodnim narodom (podčrtali mi). In med tako slovo češčenje osebe je vsekako pršeti tele besede profesorja, Jaša Jelašiča dr. Mačkovega ozjega sodelavca: »Nam niso potrebna zborovanja niti posvetovanja prvakov. Vsi smo eno samo veliko uho, ki posluša in sprejema brez ugovora odloke svojega predsednika, svojega vodje. On sam odloča, pa bo odločil tudi v tej stvari in njegov odlok bo za nas vse obvezen.« — Masaryk je gotovo med največjimi in najbolj splošno prizanimi voditelji svojega naroda. Vendar je odločno pri vsaki priložnosti odklanjal tako osebno češčenje, zmerom in povsod je zahteval kritiko in obravnavanje z razlogi in protirazlogi. Kajti »demokracija je diskusija« je bilo vselej njegovo vodilo, in brez vzgoje v diskusiji resnična demokracija ni mogoča.

Kje se bo porabilo 100 milijonov za javna dela? Zadnja seja vlade je odobrila spet stotomilijonski kredit za

javna dela. Polovica te vsote se bo porabila za zgradnjo dveh velikih vodovodov v Cetinju (Črna gora) in ob žel. progji v sev. Dalmaciji. Drugih 50 milijonov bo pa šlo za ceste v južni Srbiji in Črni gori.

Nov korupcijski proces. Bivšega prometnega ministra Lazo Radivojevića so že pod prejšnjo vlado nekateri poslanci obtoževali, da je oškodoval državo za 800 milijonov Din. Zdaj proučuje preiskovalni sodnik akte o njem.

S Turki smo prijatelji. Tako se je ponovno ugotovilo na zadnjih posvetovanjih, ki jih je imel zastopnik turške vlade v Beogradu. Jugoslavija in Francija bosta podprli turško zahtevo, da Turčija zaseđe važno dardanelsko morsko ožino. Turški zastopnik je nato odpotoval v Moskvo, da prisostvuje paradam na 1. maj in utrdi dobre zveze, ki jih ima Turčija z Rusijo.

Lesno gospodarstvo v Sloveniji propada, drugod napreduje. Po zadnjih podatkih OUZD je lesna industrija v zadnjih letih nazadovala v Sloveniji za 13%, v drugih delih naše države je pa napredovala za 28%.

Abesinija še ni izgubila vojne. Zunanji politik delavskega dnevnika »Daily Herald« Eper dokazuje v daljšem članku, da usoda Abesinije nikakor še ni zapečaten. Ewer zaključuje: »Najtežja nevarnost za Italijane nastaja doma: Finančni položaj Italije je postal več kakor dvomljiv. Rezerva zlata in deviz se je skrčila na 50 milijonov funtov in abesinska vojna povzroča vsak mesec odtok 9 milijonov funtov. Če se torej Abesincem posreči, da vzdržijo preko deževne dobe, potem Badoglio jeseni ne bo imel več sredstev za novo ofenzivo.

V Angliji imajo mačka. Nezadovoljnost nad cincarsko politiko angleških konservativcev v pogledu sankcij proti Italiji izražajo zdaj že sami konservativni, torej vladni časopisi. Tako pravijo »Sunday Times«: »Dejstvo ostane: Mussolini je premagal Ženevo in Abesinija se ne sme več zanašati na zvezo narodov.«

500.000 rek v Rusiji. V Rusiji so sklenili, da izkoristijo po možnosti čim več voda za promet in energijo. Zdaj so končali seznam vseh rek, ki jih je v Rusiji 500.000 z dolžino pet milijonov km. Jezer imajo nad 130 tisoč.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Velik shod stavbinskih delavcev. Dvorana Delavske zbornice je bila v nedeljo, dne 26. t. m. premajhna, da bi mogla sprejeti množico stavbinskih delavcev, ki so se zbrali na protestnem shodu, sklicanem po Strokovni komisiji. Ljudje so napolnili avlo in vežo in v največji gneči pazno sledili vsem izvajanjem govornikov in dva tisoč rok se je dvignilo, ko je bila dana na glasovanje resolucija, ki vsebuje najmanjše zahteve stavbinskega delavstva. Tudi »Pon. Slovence« priznava, da je bilo zborovanje izredno dobro obiskano, tolaži pa se s tem, da »niso bili vsi zborovalci pristaši socialistične strokovne skupine«. Gospodje, bodite trdno prepričani, da niti en delavec ni pristaš tistih podjetnikov, ki vodijo sramotno »črno listo«. Namesto da pri »Slovenca« premišlujejo o tem, kakšnega prepričanja so delavci, bi bilo mnogo bolj koristno, da bi pozvali svoje jeruzalemske podjetnike, naj ne tirajo delavcev v obup s svojim skrajnim nesocialnim in mekrščanskim postopanjem.

Mogočnemu zborovanju je predsedoval s. Leskovšek, trpljenje in zahteve stavbincev pa je razložil s. Bricej, ki je v imenu ljubljanskega delavstva pozdravil tudi sarajevske stavbinske delavce, ki štrajkajo za svoje pravice. S. Uratnik je govoril o tem,

kako kapitalisti zlorabljajo brezposelnost delavstva.

Stavbinci v Ljubljani so skrajno slabo plačani. Kako naj preživlja družino delavec, ki pri 10-urnem delu zasluži komaj 25 Din? (In »Slov. Dom« se še hvali, da so pri zidanju frančiškanskega konvikta zaposleni delavci tako slabo plačani!) Podjetniki, tako liberalci kakor jeruzalemti, pa še drugače izkoriščajo delavce s tem, da ne izvajajo niti najosnovnejših socialno-političnih zakonov in odredb. Nezaslišano je dejstvo, da je v Ljubljani štiristo brezposelnih stavbinskih delavcev samo zato, ker je moralo teh štiristo delavcev na obrtnem sodišču iskati zasluzka in pravice, ki so jim jih kratili podjetniki. Vse te imajo podjetniki na »črni listi«, da jih nihče ne bi sprejel v službo. Banska uprava je že zaslišala podjetnike, delavstvo pričakuje, da bodo vsi po zakonu obsojeni.

Te suženjske razmere v Ljubljani naj se nehajo, s tem da se sprejme enotna tarifna pogodba, ki bi tudi napravila konec umazani konkurenci, ki jo uganjajo nekateri podjetniki na račun delavskih plač.

Društvo »Vzajemnost« za Ljubljano je dobilo potrjena pravila. Do ustanovnega občnega zbora sprejema člane pripravljali odbor (Mici Selan in Ciril Štukelj.)

Maribor

Predprodajne vstopnice za letošnje delavsko akademijo, ki se bo vršila dne 16. maja v veliki dvorani pivovarne »Union«, dobite v tajništvu Strokovne komisije, Delavske zbornice, 2. nadstr., v administraciji »Delavske Politike« kakor tudi pri obratnih zaupnikih. Cene sedežem so Din 10, 8 in 5. Stojišča so po Din 2. Vsi sedeži so letos numerirani. Priporočamo zaradi tega čimprejšnjo nabavo vstopnic v predprodaji. Obratni zaupniki in strokovni funkcionarji! Dvignite takoj vstopnice za delavstvo vaših podjetij!

Člane-odjemalce trgovine »Delavski dom«, tem pozorn obveščamo, da bo na praznik dela, dne 1. maja zadržna trgovina celi dan zaprta, zato si naj nabavijo živila pravčasno.

Zopet bo nekaj dela. »Ljudska Samopomoč« je sklenila na Aleksandrovi cesti zidati nasproti kolodvoru 4 nadstropno stanovanjsko hišo. Mestna občina najprej narčta zgradbe ni odobrila, češ, da je po predpisih premajhno dvorišče. Na pritožbo »Ljudske samopomoči« je banka uprava sedaj stavbo vendarle dovolila in je upati, da bodo v kratkem začeli graditi. Visoke kostanje so že posekali in tako bo zopet za nekaj ljudi dela. Tudi v bližnjem Zrinjskega trgu bi že morali začeti s stavbo dveh hiš, ki pa še ravnatoko nista odobreni, ker je še v sporu regulacija nove ulice, ki bo vodila tam mimo.

Bilo bi želeli, da uradi pri reševanju aktov tudi na to mislijo ter pospešijo rešitev. Dotikrat se take stvari vlečejo preko poletja in naenkrat je tukaj mokra jesen, ko je že prepozno za stavbe in v škodo gradbe.

Delo pri cerkvi stoji. Pozno v zimo so lanske leto v surovem stanju dogradili novo pravoslavno cerkev na Jugoslovanskem trgu. Letos pa še niso začeli z nadaljnjim delom, kar je žalostno.

Res: več politične treznosti! Pod tem naslovom prinaša »Jutro« z dne 23. t. m. hude očitke klerikalcem, češ da so zlasti v Ptujju, Mariboru in Celju v najtežjih časih obstojale nemško-klerikalne koalicije itd. Mi bi k temu pripomnili, da so v Mariboru v tej koaliciji Nemcem in klerikalcem v občinski upravi dalje časa sodelovali tudi goreči pristaši »Jutra« in sedanjih »Pohorcev«. Ta-

Hrastnik

Predavanje za rudarje. Zvezi rudarjev Jugoslavije, podružnica Hrastnik: Sporočamo Vam, da se predavanja ta teden žal še ne morejo vršiti, ampak kvečjemu šele prihodnjo nedeljo, dne 10. maja, ali pa tudi med tednom. Sporočite, kedaj vam je to najprimernejše.

Koprivnica

Po vrnitvi iz tujine. Jaz sicer nisem naročnik »Delavske Politike«, ker sem že dolgo brezposeln in sem raji tega naročil »Ljudski glas«. Z dvema drugima tovarišima pa zlagam skupaj, da si plačujemo skupno mesečno naročnino tudi za »Delavsko Politiko«, katero dobivamo na naslov s. R. Kljub temu bi Vam rad par vrstic sporočil iz našega kraja, kjer nas je precej takšnih, ki smo se vrnili iz tujine v domovino in imamo bogate izkušnje, kako se godi proletarijatu sedaj po fašističnih državah. Zalobog tudi mi doma trpimo, ko ni dela, ne kruha, čeprav je zemlja tako bogata. Zato pa nas, zavedne socialiste tako boli, ko vidimo okrog sebe delavce, ki se za nobeno stvar ne zanimajo in ne skrbijo za svojo izobrazbo ter še delavskega časopisja ne čitajo. Za naš časopis jim je škoda denarja, za vino pa vedno najdejo. To je vse krivo temu, ko je v našem kraju toliko vina. Moramo pa reči, da se pisanje »Delavske Politike« vsem dopade, tudi kmetje jo radi čitajo in se bomo mi zavedni pristaši potrudili, da bomo ravno zdaj v majniku dobili novih naročnikov »Delavske Politike«.

Brezposelni »imigrant«.

kratne meščanske politične stranke so s pomočjo Nemcev rajše izvojevale v mestni svet Nemca, kakor pa, da bi bile glasovale za socialisto-dobrovoljca. Čemu sedaj tako ogorčenje?

Regulacija Kralja Petra trga in Pobreške ceste se po poročilu »Slovenca« ne more izvesti, ker baje banska uprava iz nerazumljivega razloga kljub številnim urgencam mestne občine zadržuje tozadevno rešitev. Tudi most bi lahko tlakovali, ako bi država kaj prispevala. Menimo, da bi JRZ to že lahko izposlovala!

Od slabosti se je te dni zgrudil v Gosposki ulici 23-letni brezposeln delavec Gojker Lovrenc. Pri padcu je zadobil hude poškodbe na glavi, radi česar so ga odpeljali v bolnico. Gojka spada k armadi tistih nesrečnežev, ki so izobčeni od dela in katere naše meščansko časopisje kaj rado nazivlja z delamržeži.

Riziko dela. V delavnici mestnega avto-busnega podjetja je minuli petek po nesrečnem zaključju zadobil sofer s. Ciril Šimnic težko poškodbo na desni roki. Prizadetemu želimo skorajšnje okrevanje.

Občni zbor Združenja vojnih invalidov se je vršil minulo nedeljo ob številni udeležbi delegatov v veliki kazinski dvorani. Na občnem zboru so bile sprejete razne resolucije v pogledu zboljšanja mizernega položaja vojnih invalidov, vdov in sirot.

Pedagoška centrala bo obdržala svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 3. maja ob 10. uri dopoldne na državnem učiteljskem.

25-letnico svojega obstoja je proslavilo minuli četrtek tukajšnje društvo esperantistov na društvenem občnem zboru, ki se je vršil pri »Orlu«. Za predsednico je bila ponovno izvoljena g. Viktorija Lichtenwallnerjeva. Esperantisti so sklenili prirediti ob priliki »Mariborskega tedna« veliko razstavo.

Utopljenko v starosti od 25 do 30 let so te dni spravili v Melincah v Prekmurju iz Mure. Komisija bo dognala, ali gre za zločin ali samomor.

»Prijatelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 3. maja izlet na Pohorje, razgledni stolp. Odhod ob 6. uri zjutraj Frankopanova in Stritarjeva ulica.

Kranj

Javno delovanje se giblje. V nedeljo je bil sklican političen shod ministra dr. Kreka za občinske volitve v Senčurju pri Kranju. To je bilo prvo politično zborovanje po znanih šenčurških dogodkih. — V sosednem Stražišču pri Kranju je sklicala delavski shod Jugoslovanska krščanska strokovna zveza. — Predavanje s. dr. Reimana o socialni zaščiti nameščencev, ki je bilo namenjeno zlasti razčiščenju pravnega položaja naših tekstilnih mojstrov, se žal to pot ni moglo vršiti. Bilo je zadnji hip odloženo in se bo vršilo v kratkem, eno prihodnjih nedelj. Točnejše bomo poročali v prihodnji »Delavski Politiki«.

»Prijatelj Prirode« priredi v nedeljo, dne 3. maja izlet na Ljubnik. Odhod ob 5. uri s Savskega mosta.

Predobjava. Krajevna protituberkulozna liga v Kranju priredi na praznik, dne 21. maja ob 10. uri v čitalniški dvorani v Narodnem domu akademijo, na kateri bodo sodelovala kranjska kulturna društva. Na to prireditve delavstvo že v naprej opozarjamo.

Tržič

V Tržiču je bilo pred časom nekaj fantov kaznovanih na dva dni zopora, ker so se hoteli poigrati »Pofovce«. Dobro in prav je, da bo tisti kaznovan, kateri si lasti pravico nasilstva, ali ne zdi se nam pravilno, da se je samo te, večinoma brezposelne fante kaznovalo, namesto tiste, ki so jih k temu nagovarjali. Sami si gotovo kaj takega niso izmislili. Pregovor pravi: tisti ki vrečo drži, v katero se ukradeno blago spravljajo, je

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjim. — Uprava.

PRVOMAJSKA ŠTEVILKA »DELAVSKE POLITIKE« bo izšla v četrtek, dne 30. aprila zjutraj. Prosimo sodruge poverjenike, ki so naročili večje število prvomajske številke našega lista, da dvignejo pošiljko dne 1. maja zjutraj na pošti. Družnost! Uprava.

ravno tako kriv, kakor oni, ki meče v vrečo ukradeno blago. V Trziču nočejo glasovi ponehati o peklenjskih načrtih, katere so pripravljali. Ljudski glas pa se malokdaj zmoti. Vsled tega upravičeno pričakujemo, da bo oblast prave krivice poiskala in jih primerno nagradila za njihove junaške namere, da si ne bodo domišljevali, da imajo oni pravico postopati nasilno in k temu še nagovarjati druge ljudi.

Guštanj

Prodajalna konzumnega društva za miško dolino v Guštanju bo na praznik dela, dne 1. maja cel dan zaprta. Isto tako bo ta dan zaprta tudi klavnica. Prosimo vse članedjemalce, da si pravočasno nabavijo potrebna živila. Istočasno opozarjamo vse čitatelje Delavske Politike, na one tvrdke in obrtnike, ki so naročili oglase v našem listu, da pri nabavljanju svojih potrebščin to upoštevajo.

Ruše

Prostovoljna gasilska četa v Rušah bo 28. junija 1936 na slovesen način razvila svoj novi gasilski prapor. V ta namen je priredila nabiralno akcijo najprej v najozjemem krogu med članstvom ter nabrala svoto Din 2200. Uvedena bo tudi nabiralna akcija med ostalim občinstvom. Imena darovalcev in zneski bodo od časa do časa objavljeni v časopisju.

Boj materijalizmu!

Ljubljanski »Slovenec« jako rad polemizira o vprašanjih, ki so v zvezi z »marksizmom«. Tako se je lotil v nedeljo materijalizma. Bogatašem in posestnim slojem očita, da so prav sami krivi, če postajajo tudi delovni sloji materijalisti, ker so jih sami poučevali s svojim liberalizmom v materijalizmu. Dalje pravi duhoviti članekar, da, če pregledamo pri luči materializem proletarca, vidimo, da izhaja le od tod, ker hoče proletarec, ki je bil dosedaj spodaj, priti na vrh. Nižje plasti so se preveč naučile in stegajo roke po dobrinah, ki so si jih že drugi domnevno za večno prilastili. Družbi bi bilo privoščiti, ker se je toliko časa igrala z materijalizmom, da okusi njegove posledice na svojem telesu, oziroma na svoji blagajni. Materijalizem v ljudskih plasteh se mora zlomiti, ker ni zdrava podlaga. Marksizem nam govori o socialnem čutu, o nesebičnem delu za družbo. Toda, kje naj v materijalizmu najdemo sredstva proti zanikrnosti, brezvestnosti, nepoštenosti, lenobi? Družabni red je sicer krivičen. Toda naša glavna skrb mora vedno biti za večne vrednote. — Niti besedice, vsaj ne odločne, proti kapitalističnemu izkoriščanju, pač pa svarilo onim, ki so morda nehoče pospeševali kulturo človeštva. Delavstvo pa naj se ne briga za materijalne dobrine, torej za socialno pravico, ampak le za večne dobrine, da ne bodo motili materijalističnega kapitalizma, oziroma krivične družbe.

Siromaka vprašajo, kako mu kaj gre.

»O, živim kakor v nebesih«, odgovori siromak.

»Kako pa naj to razumem?«

»Ej, nič takega: V nebesih tudi ne jedo in ne pijejo!«

(»Anekdotenjäger« 1846).

Prepričan sem, da je bil prvi človek Nemeč.

Kdo drugi, kakor Nemeč bi bil v raju zaspan?

In kdo drugi bi bil tako naglo ugriznil kislo jabolko? (»Saphir«.)

Nemci in Francozi se sovražijo že nad tisoč let. Če pa vprašamo francoski ali nemški narod, ne vesta nič o sovraštvo. Sovraštvo je demagogija kapitalističnih politikov.

Veš, da je edino orožje v boju za Tvoje pravice

DELAVSKI LIST

Koliko novih naročnikov si že pridobil

„DELAVSKE POLITIKE“?

Iz težke borbe našega javnega delavca v Velenju proti bogatemu industrijalcu

Načelno važna sodba za javno delovanje.

Velenje, dne 23. aprila.

V Škalah pri Velenju deluje že dolga leta v javno korist revežev, teptanih in ponižanih, skromen uradnik tukajšnje Bratovske skladišnice, s. Miroslav Pevec, ki je izvojeval že marsikatero bitko v korist priganjenih.

Lansko leto je napravil s. Pevec na oblasti razne vloge glede postopanja tukajšnjega industrijalca Ivana Detičeka, trgovca v Pesjem pri Velenju. Detiček je vložil radi očitkov v dotični vlogi proti Pevcu tožbo pri okrožnem sodišču v Celju, ki je Pevca obsodilo radi 6 prestopkov na 1000.— Din denarne kazni, oziroma v slučaju neiztirljivosti na 14 dni zapora, v plačilo povprečnine v znesku Din 500.— in v plačilo vseh stroškov. Proti tej obsodbi se je s. Pevec pritožil na apelacijsko sodišče v Ljubljani, ki je te dni njegovi pritožbi ugodilo in Pevca opustilo v tožbi Detičeka vsake kazni in krivde in mora Detiček plačati nastale stroške prve in druge instance.

Apelacijsko sodišče je izdalo sledečo

razsodbo:

1. V vlogi z dne 1. 3. 1935, poslani upravi državnega rudnika v Velenju: »gre le za to, da Detiček plača vse, za kar je bilo državno podjetje oškodovano, in si je on svoje nepremično premoženje na ta način povečal.«

2. V vlogi z dne 15. 3. 1935, poslani državnemu tožilstvu v Celju: »to navajam radi tega, ker je slučaj Detiček-Sovinek-Tašler popolnoma isti. Vsi vedo, da so oškodovali državo na ta način za velike zneske, ki se ne bodo dali nikdar ugotoviti, ker je večina materijala vbetoniranega.«

Ker ima g. Detiček pred Orešnikom, katerega je učil krasti, respekt, mu je poslal denar na dom. Orešnik je bil namreč takrat, ko se je delala žaga, zaposlen pri g. Detičeku ter je Detiček njemu naročil, naj ukrade cicko na rudniku.

3. Dne 3. 3. 1935 v Škalah, v sodnem okraju soštanjanskem v gostilni: »da je Detiček vršil korupcijo in goljufijo na škodo države.«

4. Dne 28. 4. 1935 v Velenju v gostilni: »na šahu so kradli, ponoči železje proč vozili, to je pravica.«

5. V vlogi dne 19. 4. 1935, poslani direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu: »da se je odnašal materijal iz rudnika na žago, ki se je gradila v letu 1932-33 in sicer je žaga last g. Ivana Detičeka v Pesjem«, in s tem zakrivil vsakokrat prestopke zoper čast po § 301, odst. 1, 2 in 3 k. z.

Zasebni tožilec Detiček Ivan trpi v smislu § 311 št. 2 k. p. stroške kazenskega postopanja, ki se tičejo dejanja 1—5 ter povprečnino v znesku Din 250.—.

Delavski pravni svetovalec

Bolezniški šiht v Cinkarni?

Celje.)

Vprašanje: Ali imamo delavci v Cinkarni še pravico do bolezniskih šihotov po § 219 o. z.? Izvajanja v zadnji »Delavski Politiki« nam niso bila čisto jasna.

Odgovor: Po § 219 o. z. sicer delavci v Cinkarni od 1. aprila t. l. naprej nimate več pravice na plačilo mezde v boleznih. Veljavnost § 219 o. z. je namreč za vse delavce, ki so zavarovani pri Bratovski skladišnici, od 1. aprila naprej razveljavljena. Vendar pa še morate dobiti v slučaju boleznih v prvem tednu od podjetja za mezdo plačano tisto razliko, kolikor dobite pri Bratovski skladišnici na hranarini manj, kot znaša mezda. Za vse delavce, ki so zavarovani pri Bratovski skladišnici, torej za vas v Cinkarni in vse rudarje, velja še namreč določilo § 1154 b obdela državljskega zakonika. Ta zakon pravi enako kot § 219 o. z., da mora delavec

dobiti za prvi teden boleznih vso mezdo izplačano, samo da mu lahko podjetnik odtegne toliko, kolikor je dobil na hranarini. Ta zakon še velja. Delavci Cinkarne torej prvi teden boleznih ne smete biti na slabšem, kot če bi delali. Dobiti morate od Bratovske skladišnice hranarino, a od podjetja še toliko zraven, da dosežete polno mezdo. S kolektivno pogodbo pa si seveda lahko izvojujete pravico § 219 o. z., to je, da vam podjetje plača poleg hranarine polno mezdo, kakor jo dobivajo drugi delavci, ki niso pri Bratovski skladišnici. Vsi delavci pa imajo seve pravico, zahtevati za 3 leta nazaj vse bolezniske šihote, če še niso dobili, naj si bo v Cinkarni ali v rudniku. V 3 letih ta pravica zastara. Mora pa biti v 3 letih že vložena tožba, ko ste bili zadnjič bolni. Opomin ne zadošča.

Terjatev delavca proti terjatvi delodajalca. Upor.

(Prevalje—Ilirska rudarska družba).

Vprašanje: Prisilna uprava Ilirske rudarske družbe v Prevaljah zahteva od delavcev potom sodnega plačilnega povelja plačilo najemnine v hišah. Družba pa še nam dolguje za šihote. Kaj naj storimo?

Odgovor: Najprej morate proti sodnemu plačilnemu povelju ugovarjati. To napravite tako, da napišete na sodno plačilno povelje: »Vlagam upor: in se podpisate ter pošljete sodišču. Obenem si oskrbite ubožno spričevalo, katero priložite, da ste oproščeni sodnih taks. Drugeče morate upor kolekovati z Din 5.—. Nato bo sodišče razpisalo ustno razpravo. K tej razpravi morate priti točno in tam potem ugovarjajte vse, kar ste že pisali nam. Če vam Ilirska rudarska družba dolguje še mezdo za šihote, boste lahko to svojo terjatev ugovarjali kot protiterjatev napram plačilnemu povelju. Če boste svojo terjatev dokazali, jo bo sodišče pobotalo s terjatvijo družbe in njeno tožbo zavrnilo ter jo še obsodilo, da vam mora plačati nastale stroške. — Upor morate vložiti najpozneje

v 14 dneh, ko ste plačilno povelje prejeli. Ako pa bi ta rok zamudili ali sicer ne mogli dokazati protiterjatve, imate še vedno možnost, da se branite pred rubežem družbe, če nimate nobenega premoženja. Delavska mezda namreč po sedanjih zakonih za takšne terjatve še ni rubljiva.

Listnica uredništva

V. Litija: Dopis: »Pevski koncert« smo prejeli prepozno v objavo.

V. B.: Takih ljudi je dosti in z osebnoštni bi ne imeli radi sitnosti, ne Vi ne mi.

Zagorje: Zadnji dopis žal, ne moremo objavljati.

Kolesarji Trbovlje. Dopis žal ne moremo objaviti.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Razno

Naseljevanje tujega kapitala. — Tekstilno tovarno v dunavski banovini kupuje italijanska družba iz Milana. — Francoski kapital, ki je že angažiran v cementni industriji, kupuje cementne tovarne v Splitu, ki so največje v državi ter eksportirajo cement v Sirijo, Palestino, Egipet, Maroko, Španijo itd. Glavno vprašanje je, kakšni so pogoji za državo. Velika škoda bi bila, če bi gospodarstvo, če bi imele korist — samo tuje družbe.

Poljski zunanji minister Beck ne želi nasprotja z Rumunijo in Jugoslavijo, čeprav podpira Poljska Ogrsko v vprašanju ureditve mednarodnih vprašanj in Podunavja. Beck bo izkušal to stališče pojasniti v Beogradu, ko ga obišče.

Käthe Kollwitz, znamenita proletarska risarka, bo dne 3. maja t. l. predavala v zagrebškem umetniškem paviljonu. Povabil jo je klub ustvarjalcih umetnikov. Razstavljena bodo tudi nje dela. Kollwitz zna ponažarjati zlasti lepo proletarsko bedo ter najdemo nje slike po listih vsega sveta. Obisk razstave priporočamo.

Zagrebška občina zgradi krematorij za sežiganje živali. To je že nekaj, kar se v Zagrebu že nekaj časa pripravlja.

Komunisti v grškem parlamentu tvorijo pri glasovanjih jeziček med republikanci in monarhisti. Republikanci imajo 142, monarhisti pa 143 poslancev, komunisti pa 15. Komunisti se dogovore s predsednikom vlade v vprašanjih, ki so na dnevnem redu, kar silno jezi monarhiste. Tudi sicer so grški komunisti načelno demokratski ter se ne razlikujejo od delavskih strank v drugih deželah.

Bankirski raj v Franciji. V Lille v Franciji je sodišče zatvorilo banko, ker je jemala za posojila 200 do 300% obresti. Denarja danes povsod manjka, oderuhi pa izrabljajo priliko bolj ali manj.

Zanimiva avstrijska prepoved. V statističnih objavah so doslej objavljali vsako leto, koliko mezd je bilo izplačanih v letu. Objavljanje teh števil je vlada sedaj prepovedala, menda zaradi »javnega pohujšanja«. Pa si oglejmo le številke zadnjih let v dunajskem poročilu. Tam so znašale 1932 celotne izplačane mezde 112 milijonov šilingov. Statistika nedvomno izkazuje padec tudi za 1935, pa se ne sme objaviti. V navedenih dveh letih so padle mezde za 23 milijonov, to je skoraj ena petina. Draginja je večja, prebivalstvo se je pa najbrže tudi pomnožilo. Ali slika ni jasna?

Socialistični letaki v Avstriji. Tik pred zadnjim velikim dunajskim procesom so socialisti preplavili deželo z letaki. Dne 21. marca se je pa vršila v dunajskem stadionu tekma Čehoslovaška-Avstrija. To priliko so socialisti zopet izrabili ter preplavili ves stadion, kjer je bilo okoli 50.000 oseb, z novimi letaki. Občinstvo je razširjevalce simpatično pozdravljalo in vsak udeleženec je hotel imeti letak. Policija ni mogla prodreti do »zločincev«, ker jih je ščitilo občinstvo. Nekaj oseb, ki jih je policija aretirala, so popolnoma nedolžne.

Razvoj v Rusiji. Do 31. marca so v Rusiji posejali 9,639.000 ha zemlje, dočim lani ob istem času komaj 6,646.000 ha. (Tass.)

Amnestija v Nemčiji. V Nemčiji napovedujejo amnestijo, ki se bo najbrže nanašala na ljudi, ki so bili obsojeni zaradi pogreškov v fašistični stranki ali v vrstah strankarjev.

Oton Lang v Švici je umrl. Eden ustanovitelj švicarske socialne demokracije, Oton Lang, je umrl v 72. letu starosti. Lang je bil mnogo let višji sodnik v Zürichu, kjer voli narodne sodnike. Lang je tudi v Švici delal v ilegalni organizaciji in je zato umel sedanje avstrijsko socialistično gibanje prav do dna.

Na Angleškem preti stavka tekstilnega delavstva. V tekstilni industriji Lancashaireu preti nova velika stavka, ki bi štela nad stotisoč delavcev in delavk. Diference so sicer majhne ali so delodajalci jako trdovratni.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324